

Rolf Blijleven

IT-diensten voor musea

M 06 12 872 892

E rolf@rolfblijleven.nl

Gegevens presentabel maken & Veilig bewaren

Over backups
en over gegevens schonen
Adlib Gebruikersgroep 2 mei 2013

Programma

Ochtend

- backup
- gegevens opschonen en schoonhouden
 - gebruik van thesauri
 - feedback-databases
 - zoeken en vervangen

Middag

- (overlapt een beetje met het ochtendprogramma)
 - gecombineerde thesauri voor bibliotheek en museum
 - feedback-databases
 - data schonen met gereedschap buiten Adlib
 - toekomstdromen?

Vragen staat altijd vrij

deel 1: Backup

Een museum ergens in midden-Nederland

Een *backup*?
Eh...

Een backup moet

1. er zijn

- binnenshuis
- én buitenshuis

2. actueel zijn

3. getest zijn

Grote organisaties: *vraag uw IT-er*

- wordt vriendjes

Kleine organisaties: *doe het zelf*

- Het is niet duur en ook niet moeilijk

Budget backup - Spullen

Een server had u al

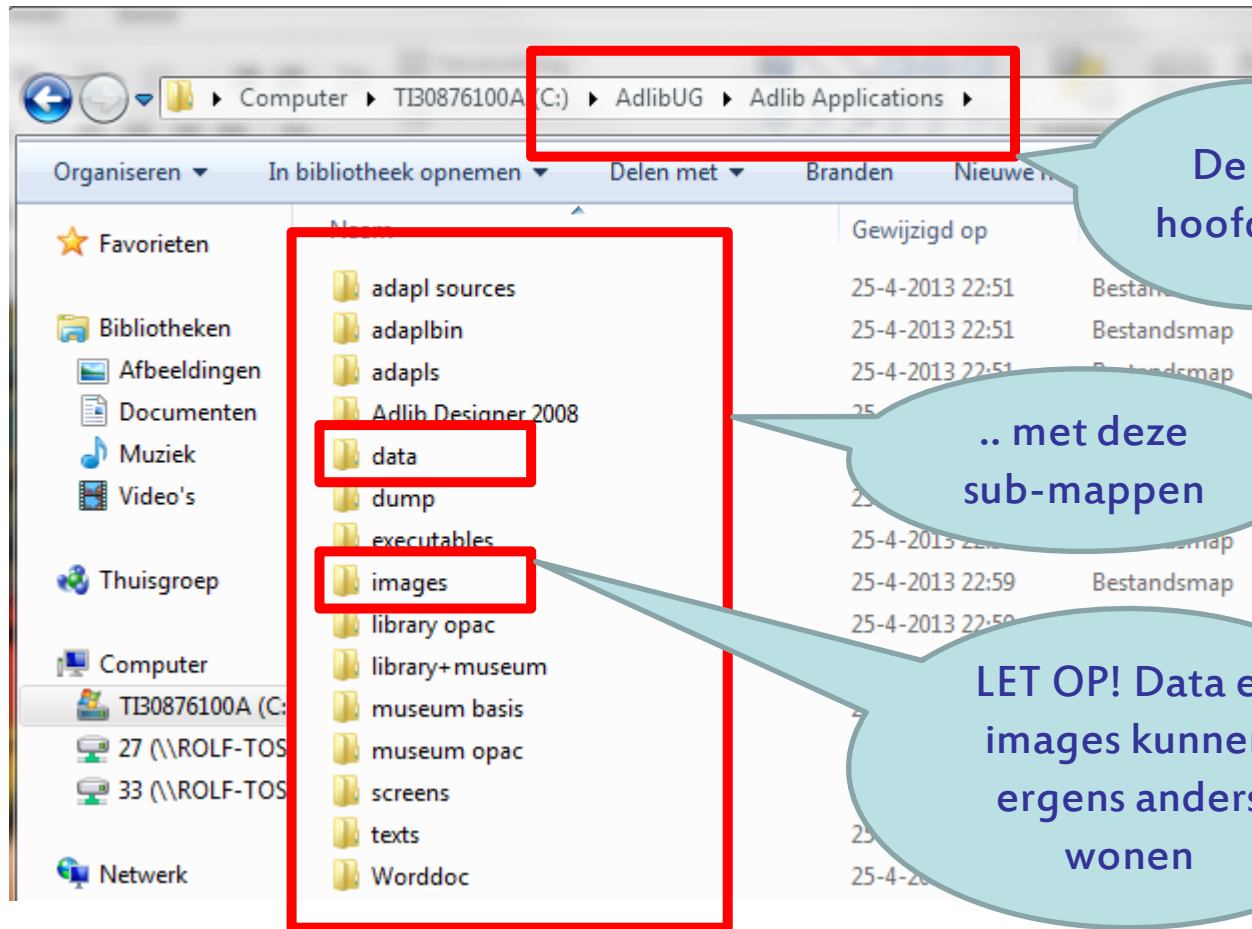
3 USB-schijven van 1 TB à € 80

- De cloud? Dat is
 - traag. USB is meer dan 20 keer sneller
 - afhankelijk van internet(-snelheid)
 - duurder.

Software (gratis, als je even zoekt)

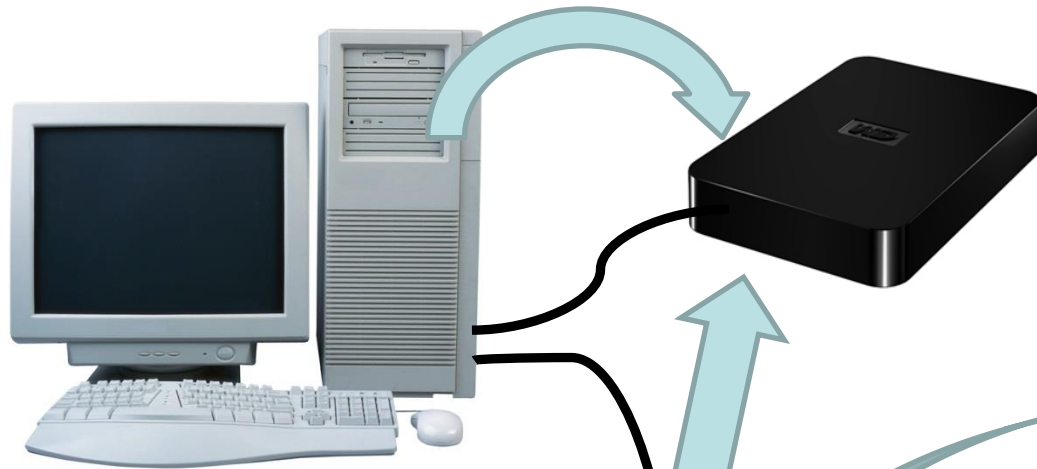
- Automatische, continue backup
- Bijvoorbeeld [Genie Timeline Free 2013](#)
- er zijn vele andere mogelijkheden

Wat willen we backuppen?

Voor SQL: zie [Adlib voor SQL](#), de presentatie van vorig jaar

Wie doet wat – budget backup

De backup-software onderhoudt *continu* een kopie op een *aparte* schijf (1)

Op woensdagavond plan je m.b.v. taakplanner een kopie van de backup naar schijf 2. ('s nachts, want bestanden moeten gesloten zijn)

Op donderdag neem je die mee naar huis.

Op vrijdag neem je schijf 3 die je thuis had mee terug, en die sluit je weer aan.

Waar gaat het om?

- ✓ Je hebt *altijd* een actuele kopie als je harddisk crasht
- ✓ Bij een calamiteit is je reservekopie (thuis) nooit ouder dan een week
- ✓ Zorg dat verzekeringswaarde geregistreerd is (en dat de verzekering klopt)

Einde eerste deel

VRAGEN?

deel 2:

gegevens opschonen en schoon houden

Validatiebestanden

Feedback-databases (of feedback-links)

Zoeken en vervangen

Wat zijn validatiebestanden?

database *collect* (Museumcatalogus)

objectnaam: schilderij
objectnaam_linkref: 11223

objectcategorie: schilderijen
objectcategorie_linkref: 2842

vervaardiger: Rijn, Rembrandt van
vervaardiger_linkref: 0003

database *thesau* (Thesaurus)

recordnummer: 11223
term: schilderij
soort term: objectnaam

recordnummer: 2842
term: schilderijen
soort term: objectcategorie

database *people*
(Personen en Instellingen)

recordnummer: 0003
naam: Rijn, Rembrandt van
soort naam: vervaardiger

Welke velden zijn “gevalideerd”?

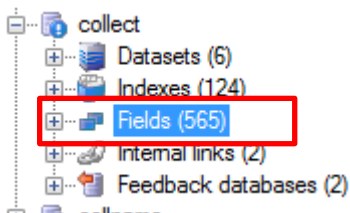
- Alle *gevalideerde* velden zijn *gekoppelde* velden
- **Niet** alle gekoppelde velden zijn gevalideerd.
 (“alle makreel is vis, maar niet alle vis is makreel”)
- Kenmerk van velden in people en thesau:
 - a. én gekoppeld (dus onderstreept)
 - b. én hebben een domein
 - soort term (objectnaam, objectcategorie, trefwoord, materiaalsoort...)
 - soort naam (persoon, vervaardiger, verwervingsbron, auteur...)

Welke velden zijn gevalideerd? (2)

1. Adlib Designer
2. Werkmap instellen
3. Application browser
4. + voor mapje data
5. + voor collect of document
6. Klik op Fields
7. Klik (2 x) op Linked Database
8. Klik op Domain

Zo zie je *alle* gevalideerde velden, maar zoals ze 'onder water' heten.

Boven water, in Adlib, heten ze vaak anders. En meestal werk je vanuit Adlib..

Name	Tag	Linked database	Domain	Group
gebruik	US	thesau	USAGE	
afmeting.eenheid	EE	thesau	UNIT	Dimension
techniek	TK	thesau	TECHN	Technique
stratigrafie.grootheid	UN	thesau	STRATI_UNIT	Stratigraphy
stratigrafie.soort	UT	thesau	STRATI_TYPE	Stratigraphy
inscriptie.schrift	IS	thesau	SCRIPT	Inscription
school_stijl	SC	thesau	SCHOOL	
vervaardiger.rol	FU	thesau	ROLE	Production
inscriptie.vervaardiger.rol	IB	thesau	ROLE	Inscription
vondst.naam.rol	NM	thesau	ROLE	Collector
rechten.tvne	Rt	thesau	RIGHTS	Rights

Hoe zie ik welk validatiebestand ik moet hebben?

1. wijzig record (F11)

2. rechtsklik in het veld
-> Eigenschappen ->
tab Linkinformatie

The screenshot shows a software interface with a menu bar (Start, Wijzigen, Beeld) and a toolbar with icons for navigation and editing. Below the toolbar are several tabs: Gebruik | Objectgeschiedenis | Eigendom, Standplaats | Toekomstige verplaatsingen, and Standplaatshistorie. A record with ID 04418 and title 'tijdschrift' is displayed, with a sub-record '73 amateur radio today 1997 1998'. The 'Vervaardiging' section shows 'Vervaardiger' as 'Green, dhr. Wayne'. A 'Veldeigenschappen' dialog box is open, showing the 'Linkinformatie' tab. The 'Algeme' section of the dialog box contains the following information:

Algeme	
Strikte validatie	Ja
Gekoppelde dataset	\\AdlibUG\Adlib Applications\data+people
Gekoppelde domeinnaam	MAKER
Link indextag	BA
Linkreferentie tag	l1
Reverse tag	
Forceren toegestaan	Ja
Meerdere occurrences	Nee

validatiebestanden onder en boven water

Onderwater	Boven water
people	Personen en instellingen
thesau	Thesaurus
photo	Beelddocumentatie

Dit zijn de belangrijkste. Er zijn er meer..

Waarom moet ik weten welk validatiebestand ik moet hebben?

Om te kunnen schonen!

- clusterNMM/tentoonstellingen
- personen en instellingen
- thesaurus

naam
museumnummer

naam

Spier|

Toon hiërarchie

3, 5 of 4 records voor Jo Spier ?

Zoekresultaat	19 ter
..... Spier, ...-[3D]	
..... Spier, Fenna	
..... Spier, J.M.	
..... Spier, Jo	
..... Spier, Johannes Marinus	
..... Spier, Joseph Eduard Adolf	
..... Spier, Tivadar Emile-[3D]	
..... Spierdijk, J.	

De voordelen van validatiebestanden

- Je hoeft termen maar één keer correct in te voeren, daarna gebruik je uitsluitend correcte termen, overal in je catalogi.
- Een term die niet klopt hoef je maar één keer te corrigeren.
- CBF: buitengewoon compact (qua Megabytes)

De nadelen van validatiebestanden

Wat is “correct”?

Jo Spier is een bekende tekenaar

J.M. Spier zal wel Johannes Marinus zijn

Maar de tekenaar heette Joseph Eduard Adolf

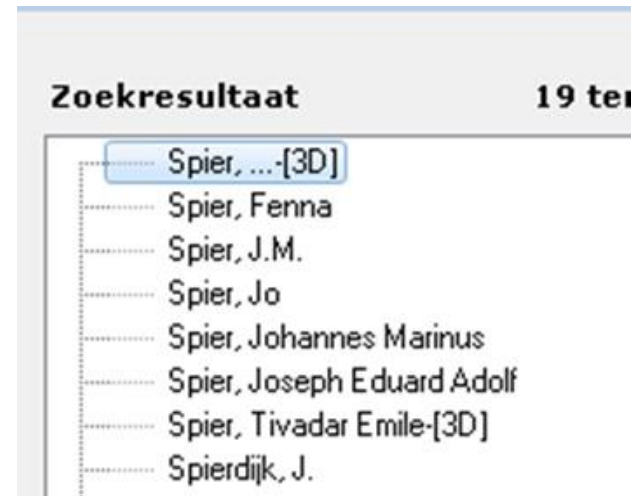
Probleem 1:

Weet de registrator dat?

Indien niet, wat dan?

Probleem 2:

Normale mensen die uw collectie raadplegen, nemen die de moeite om alle Spiers na te gaan?

Praktijkvoorbeeld: 7 records? voor 4 personen?

Spier, J.M. is Johannes Marinus;

Spier Jo is Joseph Eduard Adolf

Voor Spier .. [3D?] is er keuze uit 4 mogelijkheden

Waar is dat record in gebruik?

Goede vraag.

Hebben we feedbacklinks, of niet?

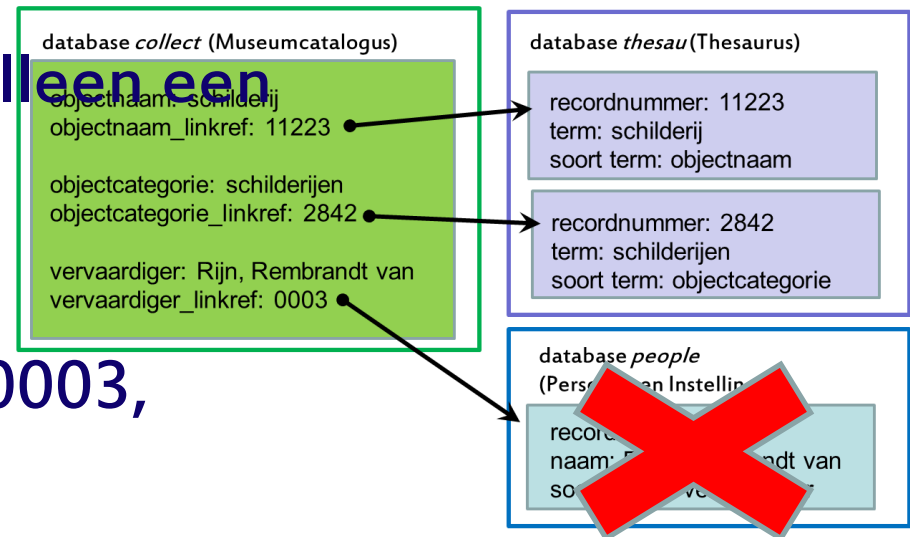
Wat zijn feedback-links?

In “standaard” CBF Adlib is alleen een
heen-verwijzing.

Geen terugverwijzing.

Verwijder je people-record 0003,
dan krijg je

- geen waarschuwing
“record is in gebruik”
- wel een dode link
“datacorruptie”

Wat zijn feedbacklinks? (2)

De meeste SQL-versies en sommige CBF-versies hebben *feedback-links*.

(Stap over naar SQL)

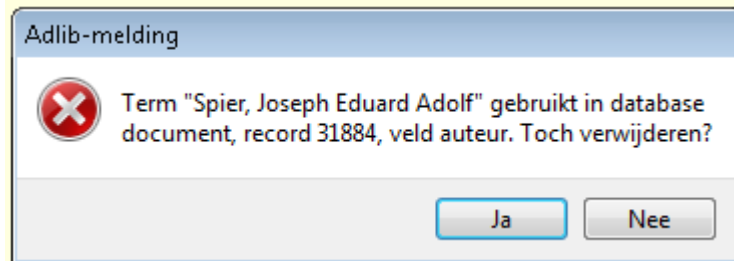
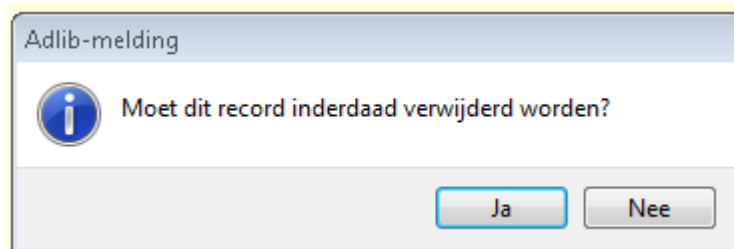
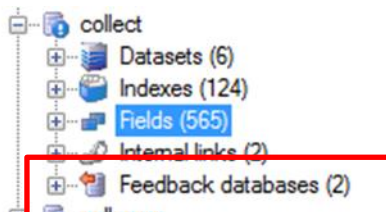
Er is dan een heenverwijzing én een terugverwijzing.

niet elke Adlib heeft dit, vanwege 'performance'
record opslaan vergt meer administratie

Je krijgt wél een waarschuwing als het record in gebruik is. Lees die!

Hoe weet ik van tevoren of ik feedback-links heb?

Kijk in Designer

Wat als ik geen feedbacklinks heb?

Hoe kun je nagaan of het record in gebruik is?

Zoek in de selectietaal met record contains ..

.. in de volledige museumcatalogus

.. en in de volledige boekencatalogus

Vind je de term daar niet,

dan is-ie misschien nog wel in gebruik in loans,
exhibit, enzovoort enzovoort...

Schonen van losse records

Benut de mogelijkheden:

Gebruik

Gebruikt voor

Equivalente term

“zelfreinigend”

kies je bij invoeren een niet-voorkeursterm, dan neemt Adlib automatisch de juiste voorkeursterm

Schonen 'in bulk' met Zoeken en Vervangen

Algemene werkwijze

1. Zoek op: de (te schonen) veldnaam 'onder water'
2. In welke database woont dat veld?
3. Selecteer in die database de te wijzigen records
4. Test je zoek-en-vervang-actie in 1 of 2 records
met 'bevestigen' AAN
5. Draai selectie om (F4) en zoek-en-vervang de rest
met 'bevestigen' UIT

Oefening: is “dhr” overal goed ingevoerd?

1. In Personen en instellingen, zoek alle records die wel “dhr” in de naam hebben maar niet “dhr.”.
Gebruik ‘contains’ of ‘_’ (niet =).
2. Vervang alle “dhr” en “dhr,” door “dhr.”

eerst 1 of 2, straks de rest met F4 markering omwisselen

☐	Naam	Status
☒	Langen, dhr F.D. de ()	= niet gedefinieerd
☒	Zwaai, dhr J. van der (auteur)	= niet gedefinieerd
☐	Zwaag, dhr (vervaardiger)	= niet gedefinieerd
☐	Lawrence, dhr J.T. (auteur; persoon)	= niet gedefinieerd
☐	Terborgh, dhr J. van (auteur)	= niet gedefinieerd
☐	Terborgh, dhr R. van (auteur)	= niet gedefinieerd

Zoek en vervang

Beschikbare velden

- geslacht
- groep
- initialen
- instellingsnummer
- internetadres
- invoer
- ISBN uitgeversprefix
- leverancier
- levertijd
- naam**
- nationaliteit
- niveau_van_detail
- nummer_index
- overlijden
- plaats activiteit

Geselecteerde velden

- naam

Vervang: dhr

Door: dhr.

Options

- Vergelijk hele veldinhoud
- Vergelijk hele woorden
- Vergelijk delen van woorden
- Onderscheid hoofdletters/kleine letters
- Vervanging bevestigen
- Occurrence toevoegen

OK Annuleer

Vervang dhr[spatie]
Door dhr.[spatie]

Nu met bevestiging,
straks zonder

Zoeken en vervangen

Gebruik 'delen van woorden' voor een *vaste* tekenreeks *korter* dan de hele veldinhoud

Vervang [iets] door [iets anders]

o.a. om gewijzigde padnamen aan te passen

Yabba [dibi] doe ⇨ Yabba [dabba] doe

Vervang [iets] door [niets]

Yabba [dibi] dabba doe ⇨ Yabba dabba doe

Vervang * om elke willekeurige volledige veldinhoud compleet te vervangen door iets anders

Niet mogelijk: iets nieuws voor of achter een willekeurige veldinhoud plakken

* ⇨ *[afstoten] werkt niet

Vervang "" om een leeg veld in een serie records te vullen

Versie 7: occurrence toevoegen

Voorbeeld: alle Verwervingsbronnen in één klap tot Persoon bombarderen

Oefeningen

1. Er is één thesaurusrecord voor term 'Materiaal', soort term 'materiaal' heeft ingevoerd. Waar wordt die term gebruikt en hoe lossen we dat op?
2. Verhuis de map images naar een andere plek en pas de padnamen aan zodat alles weer klopt.
3. Zoek alle verwervingsbronnen (exclusief niet-voorkeurstermen), die nog niet behoren tot het domein Persoon, selecteer daaruit de personen (= namen met een komma er in) en maak ze tot Persoon.
4. Als de oefening met dhr, maar nu met mevr.

Einde ochtendsessie

Bedankt voor uw aandacht